

Фейки про здоров'я та екологію. Розповсюдження фейків щодо радіаційної, хімічної чи біологічної загрози може призвести до паніки та масової евакуації мешканців.

«З водою в місті щось трапилося, ні в якому разі її не можна використовувати в їжу або чай навіть кип'яченою, – таке фейкове повідомлення було розіслано в Viber. – Перевищення амонію втричі по всьому Сіверському Дінцю, причина невідома».

Зазначимо, що фейки негативно впливають на психоемоційний стан мешканців міста. В умовах сьогодення постійне зіткнення з неправдивою, перекрученою інформацією може викликати паніку, стрес, тривожність та відчуття небезпеки. Тому важливо забезпечувати доступ до достовірної інформації та надавати підтримку у формі медіаосвіти, яка допоможе розрізнити правдиву інформацію від фейкової. Це дозволить цивільному населенню зберігати спокій та приймати обґрунтовані рішення в кризових умовах.

Список використаних джерел:

1. Мудра І. Поняття «фейк» та його види у ЗМІ. Теле- та радіожурналістика. Випуск 15. 2016. С. 184–188.
2. Хорошко В., Хохлачова Ю., Пірцхалава Т., Іванченко І. Інформаційна зброя як інструмент інформаційної війни. Захист інформації. Том 24. №2. 2022. С. 50-58.

Тетяна ОГАРЄНКО

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Донецького державного
університету внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук,
доцент

Віталій ДМИТРУК

директор Кіровоградського
обласного інституту
післядипломної
педагогічної освіти імені
Василя Сухомлинського, кандидат
філологічних наук, доцент

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ПОКАЗНИК ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ

Становлення демократичної держави можливе за умови демонстрації членами суспільства громадянської позиції, що виявляється у ставленні людини до своєї країни.

«Громадянська позиція – це особистісна якість, характерною особливістю якої є високий рівень громадянської культури та наявність автономної свідомості, максимально незалежної від впливів соціального оточення із пріоритетом внутрішніх моральних чинників мотивації поведінки. Формування громадянської позиції відбувається в процесі систематичного, планомірного впливу на особистість комплексу виховних чинників з метою прищеплення їй ціннісних орієнтирів, опанування громадянськими знаннями, вміннями і навичками суспільної поведінки, завдяки яким особистість виступає активним членом громадянського суспільства» [2, с. 1].

Для формування громадянського суспільства важливим є знайомство здобувачів освіти з історично-культурним надбанням нації, а також виховання толерантності. Найбільшим надбанням українського народу є мова, яка водночас виступає і засобом пізнання, тому поглиблення знання рідної мови є передумовою становлення як окремої особистості, так і нації в цілому.

У статті 10 Конституції України зафіксовано: «Державною мовою в Україні є українська мова». Отже, мова визнається державотворчим, націєтворчим фактором [3]. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у Розділі 1 закріплює це твердження: «Статус української мови як єдиної державної мови зумовлений державотворчим самовизначенням української нації» [1]

Важливі для формування громадянської свідомості засади толерантності мовними засобами також мають узаконене формулювання: «Українська мова як єдина державна мова виконує функції мови міжетнічного спілкування, є гарантією захисту прав людини для кожного українського громадянина незалежно від його етнічного походження, а також є фактором єдності і національної безпеки України» [1].

Відповідальне виконання громадянського обов'язку виявляється також через культуру мовлення особи, оскільки кожен громадянин зобов'язаний володіти державною мовою. Підтвердженням важливості дотримання мовленнєвих норм є визнання цього на законодавчому рівні, як-от: «Навмисне спотворення української мови в офіційних документах і текстах, зокрема навмисне застосування її з порушенням вимог українського правопису і стандартів державної мови, а також створення перешкод та обмежень у застосуванні української мови тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом» [1]. Переважання суржикових елементів свідчить часто про небажання мовців докладати зусиль для дотримання мовних норм, а російська мова в спілкуванні українців може бути показником нерозуміння громадянами цінності духовних основ народу, нації, культури, державності, зокрема мови, для становлення й збереження національної ідентичності.

Отже, усвідомлення членами суспільства значущості дотримання культури мовлення є надзвичайно важливими для становлення громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення : 07.05.2024).
2. Кафарська О. Б. Психолого-педагогічні основи формування громадянської позиції особистості. URL : http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2014/02.pdf (дата звернення : 06.05.2024).
3. Конституція України. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/Z960254K> (дата звернення : 07.05.2024).

Юлія ПАНІМАШ

доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат педагогічних наук

**ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ
ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

У Тлумачному словнику української мови термін «патріотизм» трактується як любов до своєї батьківщини, відданість своєму народові, готовність для них на жертви і подвиги [1].

К. Ушинський вважав, що патріотичне виховання – це прищеплення молодому поколінню почуття обов'язку перед Батьківщиною, відповідальності, високої гідності. Зокрема, він писав: «Як немає людини без самолюбства, так і немає людини без любові до Батьківщини, і ця любов дає вихованню вірний ключ до серця людини і могутню опору для боротьби з його поганим» [2].

Патріотичне виховання в сучасному світі є важливою складовою формування громадянської ідентичності та свідомості. Воно спрямоване на розвиток любові та поваги до власної країни, її історії, культури, мови та традицій. Патріотичне виховання не лише виховує гордість за свою націю, але й формує активну громадянську позицію, відповідальність за долю своєї країни та участь у її розвитку.

В Україні протягом років незалежності було прийнято ряд концепцій та законів присвячених патріотичному вихованню: Концепція національної системи виховання (1996); Концепція національно-патріотичного виховання (2009); Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013–2017 рр.; Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012); Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді й методичні рекомендації щодо її впровадження у